

מסורת הש"ס

(א) שבת פט: ערלה פ"ב מ"י וז"ל דתנן (ט) [וחלין קד:] (ג) [עיי' מוסי' כ"ב לה. ד"ה נותן], (ד) [נדף עג: ועמ"ש על זה בתוס' פסחים ל. ד"ה אמר רבא וכו' דרש"י דהכא סותר בדריי בחולין קט. ד"ה וחו לא], (ה) [שנתעברה, רש"י], (ו) [ז"ל כדחוקה], (ז) [וחלין ו.י.], (ח) [ז"ל דפרק המקבל קולא], (ט) [ועיין מוס' שבת פט: ד"ה תבלין], (י) [ומיר לתנן], (כ) [פסחים מהל.], (ל) [ז"ל כרנא], (מ) [ע"ש היטב בנ"ב ותראה דלפנינו שם לימא הכי אלא דרומאי מתני משמיה דריב"ל וכו' והיטו דגם ריב"ל ס"ל כר' יוחנן דריחיה חלף וטעמא חמרא חמרא],

גליון הש"ס

הנוס' ד"ה כבבל וכו' שלא יחא כפל חבור בעיקר. תמוז ל' נדרשה מדברייהם: הדיכא דשלף במיני מנשהו דלוי לאסור גס טוקן טעם לפגם דמ"מ היו כמו משהו אכל הכא דמוין מז"מ מנשהו אחיין עלה אין טג"פ אסור ומש"ה כתבו בדמקן כיון דהטעם אכן מתי לא חמייר ממתי וטג"פ מותר. אכל לא ויחיי להנין דמה הפרש בזה דגס נתון ממתי במתהו ניעמל בנטג"פ אסור דמשהו מיסוי היו. למה דכתבו מוס' מתחלה ועד דבמשעו מז"מ וכו' וכו' ניחא. דשעיר דברייהם דלף דלש ניעמל בנטג"פ היו מנשהו מז"מ הכא דפריקין לאכי דבתי טעמא אוליין ממילא בנטג"פ דאין טעמן שזה לא היו מין במתי. אכל לנימא דקיי"ל כרנא דבתי שמה אוליין ל"ש כן דמה נכך דע"י הפגם אין טעמן שזה דגס מז"מ הא שזה בשמה ואס כן מה חילוק בין הכא דמין בשמ"מ מנשהו להיכא דמין ממתי מנשהו לטען טוקן טעם לפגם ועמ"י: ד"ה ורבא אמר וכו' דהחם איבא לישינא אהרינא. שם איתו אלא דריב"ל דקאמר תחילה דהי חלף ולדיומאי גס ריב"ל ס"ל דהי חמרא אכל ודאי ס"ל דהי חמרא וולי' דמסתפנה היה ג"ל דלרץ למקוץ כ"ו וז"ל רק סתם דהתם איכא לישנא אחרינא דדרומאי דריב"ל ס"ל ג"כ חמרא:

הגהות הב"ח

(א) גבי חד טעמא הוא רהוד: (ב) שם והאי חלף מיקרי והאי חלף. ג"כ נראה דנלשון בני אדם ארזי וארזי חלף מיקרי וגם ארזי וארזי חמרא מיקרי ולא דמי לתבלין של שני שמות דלא מוקרי בתר שמה חלף פלפל ארוך או פלפל שחור מיקרי: (ג) רש"י ד"ה וכל מין במיני מנשהו [לבקמן פסקין וכו' ויין נסך] תלמי. ויזכ' ס"א והבי' להלכתא דכל מין במינו דינו במושהו וטוסה וז' כפי' רש"י עיקר והנהגה וז' שהיא ע"פ פרי"ת נדפסה בתוך פרש"י בטעות גם יתכן דפרש"י דהכא היו קודם חורב עיין בהגהת אשכנזי' המתחיל רש"י פסק: (ד) תוס' ד"ה

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סו.

חמרא עסיקא. טעמו ניכר בענבים: **חמרא חדסא**. בנותן טעם.

וכל היכא דליתמר נותן טעם ואין טעמו ניכר הוה שיעורא בששים:

חלא דחמרא וחלא דשיכרא. חד דליסור וחד דהיתר: **חמירא דחיטי וחמירא דשערי**. חד דחולין וחד דתרומה. ונפלו זה לתוך זה: **וכל מין במינו במשהו**.

(א) לקמן"י פסקינן דלוא הלכתא הכי אלא אפילו מין במינו בנותן טעם חוץ מטביל ויין נסך: **סבלין שנים וג' שמוס והן מין אחד או מין ג' אסורין ומנטרפין** ה"ג במסכת ערלה. ג' שמות והן מין אחד כגון פלפל לבן פלפל שחור פלפל ארוך או מין ג' וג' שמות יש להן אסורין ומנטרפין אם נפלו לקדירה ולא בזה כדי לתביל ולא בזה כדי לתביל וננטרפו ומיבילו והן של איסור מנטרפין לאוסרה. ואמר חוקיה הכא דקאמר מין ג' וג' שמות להן מנטרפין אע"ג דתלתא מיני ניניהו ובשמא נמי לא שוו: **במיני מסיקה עסקינן**. שכולן טעמן מתוק ומש"ה מנטרפין דטעמן שזה למתק בהן הקדירה: **ורבא אמר לך הא מני ר"מ היא**. ואע"ג דלא שוו לא בשמא ולא בטעמא קאמר דמנטרפין ודחוקיה ליתא: **חלא שנפל לגו חמרא**. חלא דליסור לגו חמרא דהיתר דברי הכל בנותן טעם כדי נפיל לגויה לא היו דמי ליה לא בריחא ולא בטעמא שאין היין מבטל ריח החומץ עד י שנתרצה לתוכו ולא החומץ מבטל ריח היין משום דרובא חמרא: **אכל חמרא לגו חלא**. משעה שהגיע לאויר הכלי נהפך היין בריחו לריח החומץ וקודם שנמערבו היו שוין בריחן: ריחיה

אולינן כולי חד טעמא הוא אלא אי אמרת בתר שמא אולינן האי שמא לחוד והאי שמא לחוד ורבא אמר לך הא מני ר"מ היא דתניא רבי יהודה **אומר** משום רבי מאיר מניין לכל איסורין שבתורה שמצטרפין זה עם זה שנאמר וְלֹא תֹאכַל כָּל תְּעֻבָּה^[כ] כל שתיעבתי לך הרי הוא בכל תאכל חלא וְלֹא חֲמוּרָא דְּבָרֵי הַכֹּל בְּנוּתָן טַעַם חֲמוּרָא לְגוּ חֲלָא אֲבִי אִמֵּר בְּמִשְׁהוּ וּרְבָא אִמֵּר בְּנוּתָן טַעַם אֲבִי אִמֵּר בְּמִשְׁהוּ

ולא בטלי והא דטעמא לא בטיל לא בעי למימר דלא בטיל כלל אלא דלא בטיל כדין שאר איסורים אכל בטל ודאי שפיר כי ידעינן ודאי

דמתבטל הטעם כגון ביורה גדולה: **תבליין** שר' שנים וג' שמות והם מין א'. פרש"י כגון פלפל לבן פלפל שחור פלפל ארוך והם מין א' וכולן קרוין פלפלין או ג' מיני תבלין כגון פלפל וכמון וקנמון וקשה על זה דבמס' ערלה (פ"ב מ"י) קתני סיפא ר"ש אומר בין ג' שמות והם מין אחד בין ג' מינים והם שם אחד אינם מנטרפין ולפ"ה דפי' דשמות לשון שם ממש בשלמא ג' שמות והם מין א' משכחת להו כדפי' אלא ג' מינים והם שם אחד היכי משכחת לה כיון דשם ר"ל שם ממש וע"ק דככל דוכתא היו פירוש שם איסור כמו השמות הללו (א) (דלחורו נשך (ב"מ דף עד)) לכן נראה דשמות דקאמר היינו שם דאיסור כמו לא מן השם הוא זה בסוף פ' הוריק (שבת דף קב.) גבי יש אוכל איכילה אחת וחייב עליה ה' חטאות וה"פ הכא תבלין של שנים וג' שמות כגון פלפל דכלאים ופלפל דערלה ופלפל דתרומה דתלתא איסורין וכולן מין פלפלין הם או ג' מינים פלפלים וקנמון ושאר מינים וכולם איסור אחד והשתא ניחא דמשכחת שפיר ג' מינים והם שם אחד כגון מאיסור אחד פי' מתרומה או מערלה או מכלאי הכרם וכן משמע צירושלמי דתנן בפ"ב דמס' ערלה התרומה ותרומת מעשר והחלה והבכורים מנטרפין זה עם זה וקאמר עלה בגמ' לר"ש נלרכא דלע"ג דלמר ר"ש אין ב' שמות מנטרפין מודה הכא שכולם שם תרומה משמע בזהיא דשמות היינו איסורין י: **וְרָבָא אמר הא מני ר"ם היא**. וא"ת א"כ מאי איריא מיני מתיקה דלמר חזקיה אפילו בלא מיני מתיקה נמי מנטרפין משום דכל מה שתיעבתי לך כו' ופרש"י דהא"ל אליבא דרבא ליתא לדחוקיה דמוקי לה במיני מתיקה דוקא ול"י דא"כ אין הלכה כחזקיה מדפלגי רבא עלייה והוא בתראה ובשבת ס"פ ר"ע (דף פט:) משמע שהתלמוד תופס עיקר הא דחזקיה דקא פריך התם והתנן תבלין של ב' וג' שמות כו' ואמר חזקיה במיני מתיקה שנו כאן מדקא פריך תלמודא ממילתיה דחזקיה ש"מ דהלכה כמותו לכן נראה לרבא נמי דמוקי לה כר"מ איתא לחזקיה ואע"ג דלמר ר"מ כל איסורים שבתורה מנטרפין ואפילו בלאו מיני מתיקה משום דדריש כל מה שתיעבתי לך כו' ה"מ כשהאיסורים צעין ואז ודאי מנטרפין חזי זית מזה וחזי מזה לחייב אפילו אינם שוים במתיקה אכל כשהם מעורבין בתבשיל שאינם צעין כי הויא דתבלין ב' וג' כו' ומיירי שמתביל בהם בקדירה אפילו ר"מ מודי לחזקיה דדוקא במיני מתיקה מנטרפין כיון שהם שוים למתק הקדירה אכל אם אינם שוים במיני מתיקה לא מנטרפין כיון שאינם שוין במינית טעם בקדירה שזה צא למתק וזה צא לחזק: **כל שתיעבתי לך בו**. ואפילו למי"ד לאו שזכללות אין לוקוין עליו ה"מ כגון ו' עלין ולולבין דמפקי מכל אשר יעשה מגפן היין וכן ו' חו ומבזיל בחמי טבירה דמפקין ממי אם כלי אש אכל היכא דהאיסור מפורש כל אחד לבדו כגון בכל איסורי דעלמא אי חזינן (א) מהכא שמנטרפי לא חשבינן ליה לאו שזכללות: **ורבא אמר** בנותן טעם ריחיה חלא ומעמא חמרא חמרא. מימה דקשה הלכתא אהלכתא דקיי"ל כרבא לגבי אצוי וקיי"ל (א) כר' יהושע בן לוי נמי דלמר פרק המוכר פירות (ב"ב דף יז.) דריחיה חלא וטעמא חמרא חלא ור' יוחנן אמר דריחיה חלא וטעמא חמרא חמרא וי"ל דהתם איכא לי שנא אחרינא ודרומאי מתני איפכא (א) דר' יוחנן אמר ריחיה חלא וטעמיה חמרא חלא ורבי יהושע בן לוי אמר חמרא כרבא דהכא ומכאן נראה דמותר לקדש צעי"ש על היין שריחו חלא וטעמיה חמרא:

מבבלי דרישא בנותן טעם עסקינן. יש שהיו מפרשים דכל איסור דהוי במשהו לא אמרינן ביה נותן טעם לפגם מותר דהא אין לך טעם בטל יותר ממשהו באלף (י) ה"ה נותן טעם לפגם ומפרש כאן מכלל דבנותן טעם עסקינן דלכך מותר בשאין בהנאתן בנותן טעם דאי במשהו הא אפילו לפגם אסור ואין ראייה מכאן דלא דייק הכא אלא מדמפליג בסיפא בזהכי מכלל דרישא בנ"ט דבהכי איירי מתני' ועוד דמשהו מין במינו אין הטעם בטל כלל אפילו באלף כיון שהטעם שזה אכל לפגם הטעם בטל ובחמץ כפסח לספרים דגרסי במשהו כרב (פסחים דף ג.) אע"ג דשלף במינו אסור במשהו אע"פ שהטעם בטל מ"מ אין לאסור טעם לפגם^ו שלא יהא טפל חמור מן העיקר דשלף במינו אין אסור אלא אטו מינו אלא ודאי אין חילוק דכל נותן טעם לפגם מותר: **תבליין** שר' ב' וג' שמות אסורין ומצטרפין. פ"ה אם נפלו לקדירה ולא בזה כדי לתביל ולא בזה כדי לתביל וננטרפו ומיבילו והם של איסור מנטרפין לאוסרה וקשה דלפי' משמע דחדא מלתא היא ולישנא דברייתא משמע דתרי מילי ניניהו לכן פירש רש"ס דאסורים דקאמר ר"ל אסורה העיסה או הקדירה בנתינת טעם ומנטרפין דדבר יצא לאסור ואפי' בלא נתינת טעם כגון שנפלו לתוך חולין ויש בו מאתים לבטל אחד מן האיסורין אפי' לא בטיל עד שיהו בו מאתים מן השנים וא"ת אמאי תני תרוייהו אסורים ומנטרפין ליתמי מנטרפין לחוד ושפיר שמעינן תרוייהו בין בלא בין ביצא וי"ל דאי הוה תני הכי ה"א דר"ש דפלגי בסיפא (ה) בתרוייהו פליג בין להנטרף לנותן טעם בקדירה בין להעלות בחדא ומאתים מש"ה תני תרוייהו לאשמעינן דר"ש לא פליג בנתינת טעם לקדירה אלא מודה דמנטרפין (א) (כדחוי') דלע"ג דלא גזרו על תערובת דמאי אפי' קאמר ו שאני שאור ותבלין דלטעמא עבידי

‏

תורה אור השלם

- ↑ לא תאכל כל תועבה: בדברים יד ג

‏

עין משפט

גר מצוה

גב א ב מיי' פט"ו מהל' מאלכות אסורות הלכה לב סמוג לאוין קסח טוש"ע י"ד סי' קלד סעיף ח:
גג ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע י"ד סי' נח סעיף ב בהגה ועיין כל זה בצ"י שם:

ד ג מיי' שם הלכה לה:
גה ה מיי' שם הלכה יד וסמוג שם טוש"ע י"ד סי' קלד סעי' ו ונדרש אלפס עוד בפ' ערבי פסחים ק:קט:

‏

תורה אור השלם

‏

‏

תורה אור השלם

‏

‏

תבלין ב' וג' שמות. פלפל לבן שחור וארוך, או אפילו מן ג' מינים והם (שם אחד) של איסור, אסורין. אם מיביל בהן אף הקדירה, ומצטרפין. לתבילה אם אין בכל אחד כדי לתביל וננטרפו ומיבילו (שבת 109). ואמר חזקיה. הא דקתני מנטרפין, הבא במיני מוחיקה עסקינן. שכולן מיני ממוקת קדירה, אכל מנטרפין, הבא במיני כל שתיעבתי לך. כל אסוריהו לך לתעבו ולהתרחק ממנו, הרי הוא בכל תאכל. עולמית, בכל עניין שהוא (חולין קיד:).

^[1] מכלל דבנותן טעם עסקינן. יש שהיו מפרשים דכל איסור דהוי במשהו לא אמרינן ביה נותן טעם לפגם מותר דהא אין לך טעם בטל יותר ממשהו באלף (י) ה"ה נותן טעם לפגם ומפרש כאן מכלל דבנותן טעם עסקינן דלכך מותר בשאין בהנאתן בנותן טעם דאי במשהו הא אפילו לפגם אסור ואין ראייה מכאן דלא דייק הכא אלא מדמפליג בסיפא בזהכי מכלל דרישא בנ"ט דבהכי איירי מתני' ועוד דמשהו מין במינו אין הטעם בטל כלל אפילו באלף כיון שהטעם שזה אכל לפגם הטעם בטל ובחמץ כפסח לספרים דגרסי במשהו כרב (פסחים דף ג.) אע"ג דשלף במינו אסור במשהו אע"פ שהטעם בטל מ"מ אין לאסור טעם לפגם שלא יהא טפל חמור מן העיקר דשלף במינו אין אסור אלא אטו מינו אלא ודאי אין חילוק דכל נותן טעם לפגם מותר: תבליין שר' ב' וג' שמות אסורין ומצטרפין

^[2] ריחיה חלא ומעמא חמרא חמרא

^[3] דמנטרפין לא: (א) ד"ה ורבא וכו' וקיי"ל במי כר' יהושע בן לוי דלמר: